

Motion till riksdagen 2009/10:So388

av **Kerstin Engle (s)**

Utbildning av utryckningsförare

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över och lägga fram förslag till nationellt krav på tydliga regler och kompetensmål för utryckningsförare.

Motivering

Strukturförändringar inom svensk sjukvård innebär bland annat ökade vårdtider för ambulanssjukvården. Detta ställer högre krav på kompetens. Ambulanssjukvården kan i framtiden liknas vid rullande sjukvårdsenheter där kvaliteten på det första omhändertagandet och en tidig sjukvårdsinsats kommer att vara avgörande för patientens fortsatta vård och rehabilitering. Att arbeta inom ambulanssjukvården innebär kvalificerade medicinska bedömningar och behandlingar under transport.

Dagens ambulanssjukvårdare har en unik kompetens med kunskaper i prehospital sjukvård, teknik, logistik, ledning samt utryckningskörning. Dessa kunskaper tas många gånger för givna även om de är förvärvade med flera års erfarenhet. Från och med oktober 2005 krävs att det finns en legitimerad sjuksköterska i de ambulanser som ska utföra medicinsk behandling. I framtiden är det inte lika självklart med en bred rekryteringsbas; man begränsar sig genom ett beslut att bemanna ambulanserna med enbart sjuksköterskor. Den tekniska utvecklingen kommer att kräva ökade och fördjupade kunskaper och det är därför ett naturligt utvecklingsområde för yrkesgruppen ambulansförare. Utvecklingsområden är till exempel ledning, samband, logistik och kommunikation på skadeplatsen.

Det nuvarande regelverket ställer inga särskilda krav som säkerställer de krav och den kompetens som finns för annan yrkesmässig trafik. I praktiken kan man framföra en ambulans och påkalla fri väg med ett B-körkort även om ambulansen väger över 3,5 ton. Planer finns för närvarande i vissa landsting

Fel! Okänt namn på

att införskaffa fordon som väger 5,5 ton. Krav på C-körkort för dessa fordon finns ej med nuvarande lagstiftning.

Holland är det land i Europa som liknar Sverige mest när det gäller ambulanssjukvård. Där insåg man på tidigt 1990-tal att man måste dela upp personalen i två yrkesgrupper.

Drivers (ambulanssjukvårdare) är yrkeschaufförer, som sedan utbildas i sjukvård; i Sverige fungerar det tvärtom. Ambulance nurse (sjuksköterska) är det högsta man kan bli inom ambulanssjukvård i Holland. Där måste man vara vidareutbildad sjuksköterska i fem år före anställning. Sedan utbildas de speciellt i prehospitalt omhändertagande.

Det är angeläget att ambulansverksamheten kvalitetssäkras. Att nationella regler för utbildning och förarbevis införs är inte bara ett kompetensbevis för att fordonet framförs på ett säkert sätt. Det är minst lika viktigt att arbetsmiljön är sådan att ambulansförare och medtrafikanter kan känna trygghet vid trängande fall av utryckningskörning. Det är också förenligt med samhällets krav på nollvision i trafiken.

2008 presenterade Arbetsmiljöverket, Räddningsverket, Rikspolisstyrelsen, Socialstyrelsen och Vägverket ett förslag till grundläggande målsättningar gällande kompetenskrav för utryckningsförare. Detta är ett förslag på vilka grundläggande kompetenskrav som blåljusbranschen bör ha som målsättning, och de är inte bindande på något sätt. Dokumentet säger inget om hur utbildningar för förarna ska regleras eller utformas. Förvisso är det ett steg i rätt riktning men med hänsyn till att vi ser en utveckling mot allt tyngre ambulanser och att det varje år händer olyckor vid utryckning krävs en nationell reglering. EU ställer nu ytterligare krav på yrkeschaufförer med bland annat vidareutbildning, men utryckningsförarna finns ej med i dessa krav.

Ingenting har hänt med rapporten från 2008 mer än att alla vet vilket stort behov det finns hos utryckningsförare att få en bra och högkvalitativ utbildning. Sommaren 2009 kom Socialstyrelsen med ett nytt ambulansdirektiv utan att kraftfullt påpeka behovet av en nationell förarutbildning inom ambulanssjukvården. Det är ytterligare ett dokument som inte har förbättrat situationen för ambulanssjuksköterskor i Sverige.

Ambulanstransporter kan endast kvalitetssäkras utifrån tydliga krav och utbildning. Detta gäller också trafik- och förarkompetensen.

Även om det är ekonomiskt kärva tider är det fel att spara på utbildningsinsatser. Att satsa på utbildning för utryckningsförare är en klok skadepreventiv investering. På så vis kan såväl resurser som mänskligt lidande sparas. Olyckor med utryckningsfordon som till exempel ambulansfordon och polisbilar kan undvikas. Det handlar om trafiksäkerhet, arbetsmiljö och patientsäkerhet. Det krävs samarbete mellan myndigheter och direktiv för en nationell förarutbildning i Sverige.

Stockholm den 30 september 2009

Kerstin Engle (s)